

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه
۲۲ سپتمبر ۲۰۲۱

یونس نگاه

جهل مرکب

جهل با کنجکاو، تواضع و آرامش همراه است. آدم جاهل جایگاهش را می‌داند و برای رفتن به پله ای دیگر شوق و تواضع دارد. مثلاً کسی که رانندگی بلد نیست، وقتی او را فرصت بدهید پشت فرمان موتر بنشیند دهانش از لبخند تا بناگوش باز می‌شود، چشم‌هایش برق می‌زنند و از پرسیدن تکنیک‌های رانندگی هیچ نمی‌شرمند. مدام سؤال می‌کند و از رهنمائی طرف مقابل شاد می‌شود. آدم جاهل هنگام قرار گرفتن در برابر فرصت تازه آموزش کموبیش رفتار کودکانه نشان می‌دهد، به ناشیانی خود می‌خندد و از پیشرفت نسبش شاد می‌شود. آدم‌های نورمال تا هنگام مرگ این لحظات خوش جهالت را تجربه می‌کنند و از دانستن لذت می‌برند. جهالت آدمی تمامی ندارد اما جاهل مرکب از لذت راه رفتن در مسیر ناتمام جهل به‌سوی دانائی محروم است.

آدم دانا فروتن است و اعتماد به نفس پدران/مادرانه دارد. او شادی آدم جاهل را ندارد اما خرسند است. رفتارش ممکن سرد باشد که از طرف مقابل گاه به تکبر تعبیر می‌شود. سردی‌اش ناشی ازین است که موضوع موردنظر برایش تازگی ندارد و حس کنجکاوی‌اش را بر نمی‌انگیزد، گاه حتی احساس پوچی می‌کند و حیران می‌ماند که دیگران چطور برای فهمیدن، دیدن یا تجربه کردن آن چیزی که برای او دیگر مبتذل شده است، چنان هیجان دارند! آدم دانا اما در برخورد به مسأله‌ای که سیروپیازش را می‌داند عینی‌نگر است، بیشتر از توان خود بار بر نمی‌دارد، در جایگاهی که شایسته‌اش نیست نمی‌نشیند و به کاری که از دست‌اش ساخته نیست تشبث نمی‌کند.

جاهل مرکب خلاف آدم جاهل حس کنجکاوی ندارد و ذهنش به صندوقچه فلزی خالی می‌ماند که قفل زده شده است. خالی اما ظاهرش پندیده است. جهل مرکب کسبی است. آدم‌ها ذاتاً دچار جهل مرکب نیستند، بلکه در اثر پرورش نادرست به آن دچار می‌شوند. مثلاً کودکانی که ده یا دوازده سال در محیطی محبوس می‌شوند و در آنجا چیزهایی در ذهن‌شان به‌نام علم تلقین می‌گردد که روش عبادات و دستاویز اخلاقی جامعه قرون وسطائی اند و به علوم معاصر ارتباطی ندارند، اما به دروغ به آنان گفته می‌شود که شما عالم هستید و می‌توانید رهبری جهان را به‌دست گیرید، عالم را از تباهی نجات دهید، بشر را از پرتگاه فساد و نادانی دور کنید. این تلقین‌ها کودکان و نوجوانان محصور در چار دیواری را گام‌به‌گام از جهان واقعی دور می‌کند، از انعطاف‌پذیری و کنجکاوی محروم می‌سازد، بینائی و تواضع را از‌شان می‌گیرد.

جاهلان مرکب جهان و مافیها را دانسته، بی‌راز، ساده و از قبل سمت‌داده‌شده می‌بینند. جاهلان مرکب بدون حس شرم و گناه به مقام‌هایی تکیه می‌زنند که هیچ ربطی به تجربه و توانائی‌شان ندارد. جاهل مرکب از شادمانی جاهل و فروتنی دانا محروم است. جاهل مرکب گوش شنوا، چشم بینا، دست تجربه‌گر و دهان سپاس‌گذار ندارد. او را می‌توان از مدرسه اکوره ختک بر خری سوار کرده به کابل برد و مستقیم بر کرسی ریاست پوهنتون نشاند بدون آن‌که شک کند، بدون آن‌که نه بگوید و حس کنجکاوی‌اش برانگیزد!